

D'un dia a l'altre, 56
VELLES VERITATS,
NOUS CLIXÉS

ISAAC BASHEVIS SINGER

VELLES VERITATS,
NOUS CLIXÉS

EDICIÓ DE DAVID STROMBERG

TRADUCCIÓ DE L'ANGLÈS DE MAR VIDAL

BARCELONA 2026

QUADERNS CREMA

TÍTOL ORIGINAL *Old Truths and New Clichés*

Publicat per
QUADERNS CREMA

Muntaner, 462 - 08006 Barcelona

Tel. 934 144 906

correu@quadernscrema.com

www.quadernscrema.com

© 2022 by The Isaac Bashevis Singer Literary Trust

Aquesta edició s'ha publicat amb el permís de The Isaac Bashevis

Singer Literary Trust gràcies a Susan Schulman Literary

Agency LLC, Nova York, i ACER

© de la traducció, 2026 by Mar Vidal Aparicio

© de la il·lustració de la coberta, by Israel Press and Photo Agency (IPPA) /
col·lecció Dan Hadani, Biblioteca Nacional d'Israel / CC BY 4.0

© d'aquesta edició, 2026 by Quaderns Crema, S. A.

Drets exclusius d'edició en llengua catalana:

Quaderns Crema, S. A.

[Subvencions i ajuts a l'edició o la traducció.]

ISBN: 978-84-7727-720-0

DIPÒSIT LEGAL: B. II 616-2026

AIGUADEVIDRE *Gràfica*
QUADERNS CREMA *Composició*
ROMANYÀ-VALLS *Impressió i relligat*

PRIMERA EDICIÓ *juny de 2026*

BDAP202600118

Consulta la motxilla
ecològica del llibre:
bit.ly/3MlwpSU

Sota les sancions establertes per les lleis,
queden rigorosament prohibides, sense l'autorització
per escrit dels titulars del copyright, la reproducció total o
parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment mecànic
o electrònic, actual o futur—inclouent-hi les fotocòpies i la difusió
a través d'Internet—, i la distribució d'exemplars d'aquesta
edició mitjançant lloguer o préstec públics.

TAULA

<i>Prefaci</i>	9
<i>Introducció. Els escriptors no escriuen per al calaix</i>	11

LES ARTS LITERÀRIES

El Satan del nostre temps	31
Periodisme i literatura	32
Per què la censura literària és perjudicial	37
¿Qui necessita la literatura?	44
Velles veritats, nous clixés	56
Narració i literatura	66
Literatura per a nens i adults	78

L'ÍDIX I LA VIDA JUEVA

La càbala i els temps moderns	91
Els Deu Manaments i la crítica moderna	105
L'esperit del judaisme	115
L'ídix, la llengua de l'exili	125
El teatre ídix viu, malgrat el passat	137
L'ídix i el judaisme	147

TEXTOS I FILOSOFIA PERSONALS

Una excursió al circ	165
Per què escric com escric	172
El meu concepte de la religió	187
Relat d'un recull de relats	196

La gestació d'un primer llibre	199
Al veritable manifestant	215
<i>Singer l'editor</i>	217
<i>Agraïments</i>	224
<i>Bibliografia</i>	227
<i>Índex</i>	232

*A la memòria beneïda
d'Israel Zamir (1929-2014).*

PREFACI

Aquest volum ofereix una mostra representativa d'articles d'Isaac Bashevis Singer sobre els temes que van caracteritzar la seva trajectòria literària. No és l'edició definitiva dels seus escrits assagístics, ni tampoc un facsímil de materials d'arxiu, sinó que reuneix articles que l'escriptor va seleccionar personalment amb la intenció de traduir-los a l'anglès. Tot i no substituir la recerca arxivística, el volum ofereix al lector una visió de les diferents etapes del procés creatiu i del desenvolupament intel·lectual de Singer.

Molts d'aquests articles es van presentar inicialment com a conferències. En alguns casos, els originals publicats en ídix mostren que, mentre els redactava, Singer comptava a llegir-los en veu alta davant del públic: tot i que l'article es publicaria en un diari, el text s'adreça directament a un grup d'oients absent. Això significa que era conscient d'estar redactant en ídix un text destinat a un públic final que només entenia l'anglès, i que, per tant, la seva publicació en ídix era un pas previ a la seva forma definitiva. Singer s'invocava també en cada etapa de la traducció, ja fos traduït de viva veu mentre un col·laborador mecanografiava les seves paraules o corregint les traduccions fetes per altres.

Més que com a traduccions, per tant, és possible llegir aquests textos com a obres originals fruit d'un procés que incloïa un primer esborrany en ídix, la traducció a l'anglès i revisions posteriors d'aquesta fetes pel mateix Singer, de vegades passant per dos, tres o més esborrans, amb correccions o afegitons que no apareixen als textos originals en ídix. El text que tanca el volum, un poema rimat escrit i cor-

PREFACI

regit directament en anglès, revela els dots de composició literària de Singer en la seva segona llengua. En aquest sentit, més que un recull dels articles traduïts de Singer, aquest llibre és una obra cohesiva expressada en la veu de l'autor.

Singer va ser un pensador orgànic. En termes generals, els temes dels seus assaigs es poden classificar en les categories que formen les tres parts del recull—les arts literàries, l'ídix i la vida jueva, i escrits i filosofia personals—, cada una de les quals incorpora aspectes de les altres dues. Tanmateix, el pensament de Singer també era orgànic dins de cada categoria, de manera que al llarg de la seva llarga trajectòria—que abasta més de seixanta anys—sovint va desenvolupar, ampliar i descartar concepcions o conviccions que havia mantingut des de sempre. Amb tot plegat, els articles d'aquest volum reflecteixen una visió més àmplia i matisada del tema que tracten. S'han triat perquè expressen un element central del fons intel·lectual de Singer i, per tant, són també un testimoni de l'esperit de la seva visió artística.

DAVID STROMBERG

Jerusalem

INTRODUCCIÓ
ELS ESCRITORS
NO ESCRIUEN PER AL CALAIX

Isaac Bashevis Singer és reconegut des de fa molt de temps com un mestre de la narració. Tanmateix, els seus escrits de crítica sovint han estat ignorats. L'enorme volum de la seva producció és un dels motius que hi ha al darrere d'aquest oblit. D'ençà del 1939, quan va esdevenir col·laborador habitual del diari ídix *Forverts*, va produir una quantitat formidable de textos. Va publicar la seva obra, pel cap baix, amb tres pseudònims diferents, que podien aparèixer simultàniament en un mateix número—de vegades, en una mateixa pàgina—, i amb una varietat de gèneres: contes, novel·les, memòries, articles, esbossos literaris, sàtires, diàlegs, articles de viatge, ressenyes i fins i tot reculls de premsa popular.

A principis de la dècada del 1960, a mesura que la seva popularitat creixia, la producció de Singer en ídix anava cada cop més acompanyada de l'afany de traduir, editar i adaptar la seva obra per al públic de parla anglesa. Aleshores ja tenia material acumulat al llarg de gairebé quaranta anys d'escriptura per traduir, i encara continuava produint textos nous, entre els quals algunes de les obres més conegudes. També va començar a fer de conferenciant, una activitat que el va dur a viatjar a universitats, sinagogues, centres comunitaris i complexos turístics de tot Estats Units, on parlava d'una gran varietat de temes, des de literatura i la càbala fins al seu propi concepte de la religió. Com va declarar el 1965 a la revista *Harper's*, era «molta feina per a un home de seixanta anys». De fet, semblava que la factoria literària i intel·lectual que havia esdevingut Isaac Bashevis Singer no s'aturava mai ni per prendre l'alè.

Tanmateix, la quantitat de textos que una persona pot escriure és sempre limitada, no només pel nombre de dies que està destinada a viure al planeta. El procés creatiu de Singer, que va arribar a incloure l'escriptura, la traducció i l'edició, estava limitat pel nombre de textos que era capaç d'escriure en anglès; sobretot perquè sovint s'encarregava personalment de fer-ne la traducció amb un col·laborador, i, amb menys freqüència, de supervisar i corregir les traduccions d'altres. També el limitaven el nombre de llibres que el seu editor podia considerar, publicar, promocionar i distribuir en un moment determinat, en part, pel risc de saturar el mercat amb obres seves. Aquestes qüestions poden semblar supèrflues davant de la noblesa de l'art i la literatura, però tenen força importància quan parlem de Singer, perquè només pot traçar-se el conjunt de la seva trajectòria com a escriptor si tenim en compte totes les seves publicacions a la premsa ídix, i perquè els seus llibres—en ídix o en anglès, dues llengües en què va escriure amb la mateixa autoritat—només ofereixen una perspectiva parcial de la seva creació artística.

Aquesta parcialitat s'evidencia especialment quan examinem els assaigs de Singer. La manera com es van escriure, traduir, editar i, en alguns casos, presentar davant del públic, reflecteix el paper fonamental que van fer a la vida literària de l'autor. Molts d'ells van aparèixer per primer cop amb el pseudònim de Yitskhok Varshavski—Isaac de Varsòvia—, el qual els lectors d'ídix podien reconèixer com a Yitskhok Bashevis, ja que ell mateix esmentava obertament els títols reals de les seves obres més conegudes, i d'altres amb un altre dels seus àlies, D. Segal. No obstant, un cop traduïts, editats i reescrits en anglès, tots ells es van publicar amb el nom d'Isaac Bashevis Singer. Els manuscrits finals que va deixar, a més dels esborranys que va fer

servir per preparar-los, proporcionen algunes de les imatges més clares de Singer com a artista literari: un autor no només capaç de produir obres de ficció que captivaven els lectors, sinó també de debatre sobre la visió estètica, espiritual i moral que sustenta els seus textos. Els assaigs també reflecteixen les idees que van fomentar la seva producció literària. En aquest sentit, són una doble materialització del seu èxit.

Singer era escriptor. Tanmateix, va ser també un intel·lectual. El podem sentir en els seus enregistraments de veu, menys nombrosos en anglès que en ídix, on s'esvaeix qualsevol rastre de sentimentalisme i efectisme. En ídix, Singer no té un accent marcat. No sona com cap avi, ni besavi, com de vegades sona en anglès. Sona més aviat com un escriptor dotat d'una ment que treballa sense aturar-se i d'un ull crític que penetra més enllà de les il·lusions quotidianes fins a allò que impulsa la naturalesa humana, i ni més ni menys, fins a allò que eleva l'esperit. Quan més a prop va estar Singer de deixar un enregistrament de la seva veu en anglès va ser quan presentava les seves idees sobre art i literatura, l'ídix i la cultura jueva, i la seva experiència i filosofia personals; és a dir, sobre allò que constitueix el nucli d'aquests assaigs.

Reunir tot aquest material ha requerit una atenció especial. El fet que l'autor no hagués deixat preparades gaires d'aquestes obres per a la seva publicació final representa que, al llarg del camí, es van haver de prendre moltes decisions editorials. Sobretot quan, un cop trobat el material en ídix per preparar els articles en anglès, vam adonar-nos que de vegades Singer traduïa, corregia i incorporava materials d'una sèrie d'articles, alguns dels quals havien estat publicats amb anys de diferència. Molts d'aquests assaigs sintetitzen anys de reflexió sobre diversos temes, i durant la traducció se'n feia una correcció i revisió considerables,

creant així versions finals en anglès que ja no reflectien en absolut cap original ídix existent. Més endavant, quan Singer ja hi tenia més pràctica, va començar a incorporar aquesta síntesi directament a les versions originals, de manera que, en algun moment, van aparèixer assaigs com a traduccions directes de l'ídix. Encara en altres casos, no s'ha trobat el material original en ídix i, per tant, només tenim uns quants esborranys corregits en llengua anglesa.

El repte per a qualsevol editor que aplegui aquests articles és tractar cada obra d'acord amb els seus propis termes, tenir en compte la seva provenença i, tanmateix, donar cohesió al volum com un tot; tot plegat respectant la visió artística articulada per l'autor. Com a tal, aquest recull és per si mateix una obra sintètica, en la mesura que es proposa reunir articles publicats o presentats a llocs diversos, però també crear un volum únic i cohesionat. Com que aquest esforç editorial es fonamenta en consideracions tant històriques com literàries, sembla raonable exposar dues de les circumstàncies centrals que han guiat aquesta tasca: la primera, tot l'esforç del mateix Singer per publicar un recull d'assaigs, que mai no va donar fruit; la segona, el complex procés de traducció i correcció al qual van ser sotmesos alguns d'aquests textos.

La traducció, l'edició i la venda del primer llibre de Singer en anglès als Estats Units, una novel·la històrica èpica titulada *The Family Moskat* (1950) i publicada per Alfred A. Knopf, va ser un malson que va aconseguir que el seu editor perdés tot l'interès en les seves obres futures.* La se-

* El traductor de Singer, A. H. Gross, va morir abans de completar la traducció, i l'escriptor va assumir la resta de la feina amb la filla de

güent editorial a publicar-lo, Noonday, havia estat fundada per l'escriptor, editor i traductor Cecil Hemley, l'esposa del qual, Elaine Gottlieb, també va traduir l'obra de Singer. Noonday va publicar tres dels seus llibres—*Satan in Goray* (1955), *Gimpel the Fool and Other Stories* (1957) i *The Magician of Lublin* (1960)—abans que l'absorbís Farrar, Straus and Giroux (FSG), que va publicar *The Spinoza of Market Street and Other Stories* (1961) i *The Slave* (1962). El 1963, FSG ja havia adquirit la segona gran epopeia històrica de Singer, publicada en anglès en dues parts com a *The Manor* i *The Estate*, que aleshores Gottlieb estava traduïnt. En un informe del mes de juny de Roger Straus a Robert Giroux, entre d'altres, descrivia allò que Straus anomenava «l'història editorial de Singer». Amb aquest gran esforç de traducció en curs, l'editorial FSG preparava un acord per a tres llibres: una novel·la en primera persona, probablement *A xif kein Amerike* ('Un vaixell cap a Amèrica'), que Singer va publicar aquell any en ídix; un volum de memòries, que més tard apareixeria com a *In My Father's Court*, i un recull d'assaigs sense títol. Straus el descriu com la selecció d'«una gran quantitat d'articles (no-ficció), preparats al llarg dels darrers trenta anys i mai traduïts, però dels quals Isaac Singer algun dia en voldrà fer un volum. Aquests articles parlen de filosofia i literatura, i inclouen algunes conferències». L'agost del 1963, Singer torna a esmentar la idea en una carta a Straus, però sembla distanciar-se'n. «M'agra-

Gross, Nancy Gross, en col·laboració amb Maurice Samuel i Lyon Mearson. Per a un relat de les experiències de Singer amb Knopf, vegeu Paul Kresh, *Isaac Bashevis Singer, the Magician of West 86th Street: A Biography*, Nova York, Dial Press, 1979, p. 184, i els textos de Knopf al Harry Ransom Papers Center, que parlen també de la relació cada cop més tensa entre Singer i el seu editor. (Les notes que s'indiquen amb asterisc són de l'editor nord-americà, i les numèriques, de la traductora).

daria fer-li saber—escriu—que la possibilitat de fer un recull d'assaigs encara és remota, perquè ara com ara molt pocs han estat traduïts». Un any més tard, en canvi, es va publicar el tercer recull de Singer, *Short Friday and Other Stories* (1964), mentre es posava fi a les discussions sobre la novel·la en primera persona i el recull d'assaigs.

A la seva carta, Straus esmentava els assaigs de Singer escrits al llarg dels darrers trenta anys. També suggeria que, al marge de les possibilitats debatudes, Singer es plantegés incloure els dos assaigs de la seva època a Varsòvia—«Verter oder bilder» ('Paraules o imatges') i «Tsu der frague vegn dikhtung un politik» ('Pel que fa a la qüestió de poètica i política')—, escrits molt abans de la seva arribada a Nova York el 1935.* Sembla que, en aquell moment, tant Singer com els seus editors consideraven la possibilitat de projectar la seva carrera seguint la tradició intel·lectual europea, com un autor tant d'obra literària com filosòfica,** però a mesura que es feia una idea més clara del panorama cultural que l'envoltava, Singer va canviar de rumb i va decidir guanyar-se el reconeixement de la crítica adoptant el paper de narrador de la vella escola amb una vena perversa. El

* Singer, «Verter oder bilder» ('Paraules o imatges'), *Literarische Bleter*, 26 d'agost del 1927, p. 663-665; «Tsu der frague vegn dikhtung un politik» ('Pel que fa a la qüestió de poètica i política'), *Globus*, vol. 1, n. 3, setembre del 1932, p. 39-49.

** Per a anècdotes més detallades dels anys de Singer com a escriptor a Varsòvia, i també dels seus dos primers anys als Estats Units, vegeu David Stromberg, «"Your Papers for a Tourist Visa": A Literary-Biographical Consideration of Isaac Bashevis Singer in Warsaw, 1923-1935», *The European Journal of Jewish Studies*, vol. 15, n. 2, 2021, p. 256-284, i «"Don't Be Hopeless, Kid": A Literary-Biographical Consideration of Isaac Bashevis Singer's First Years in New York, 1935-1937», *Studies in American Jewish Literature*, vol. 40, n. 2, 2021, p. 109-139.

seu èxit comercial va coincidir amb la renúncia a l'aspecte intel·lectual de la seva personalitat pública i amb el cultiu d'una nova imatge: la de vestigi d'un món antic en traducció. En realitat, era un escriptor modern, tenia un bon coneixement dels diversos corrents de la literatura universal i treballava entre dues llengües: escrivia i publicava primer en ídix, i es traduïa després a l'anglès amb l'ajut de col·laboradors i editors.

Els anys que van transcórrer entre principis de la dècada del 1960 i mitjans de la del 1980, va desplegar una activitat cada cop més intensa d'escriptura i traducció—en especial un cop publicat *La cabra Zlateh* (1966), el seu primer recull de contes per a nens, després del qual escriuria disset llibres infantils més—, així com de conferenciant. La filosofia personal de Singer es va anar plasmant en relats, entrevistes i, després de rebre el premi Nobel de Literatura el 1978, en un llibre que duia per títol *Conversations with Isaac Bashevis Singer* (1985), escrit en col·laboració amb Richard Burgin, que va enregistrar i donar forma a les idees de l'autor. El següent esment dels assaigs de Singer apareix en una proposta, presentada per la seva secretària Dvorah Menashe Telushkin la tardor del 1986, d'aplegar els seus assaigs no traduïts. La proposta fa referència a «més de [...] vuit-cents assaigs» que havien aparegut «amb tres pseudònims [...] en diaris ídixs a Polònia i els Estats Units», i conclou que «l'únic motiu pel qual aquests textos no han estat mai traduïts anteriorment és que es van oblidar i relegar als arxius d'unes quantes biblioteques i organitzacions de recerca ídixs». * Roger Straus sembla referir-se a aquesta pro-

* Telushkin va proposar un recull en tres volums, seleccionat amb el professor Chone Shmeruk de la Universitat Hebrea de Jerusalem, el primer dels quals titulat *Early Stories, 1924-1949*, el segon *From the Old*

posta en una carta a Singer del juliol del 1987, on deia que quan es tornessin a trobar li parlaria d'un llibre anomenat *First Steps in Literature*, que sembla correspondre al primer volum de la proposta. S'esmenta també, en un informe escrit a mà i sense signar del juliol del 1987, un manuscrit titulat *Broken Tablets*, possiblement en referència al tercer volum, que també s'esmenta en una nota del maig del 1988 que el descriu com un «recull d'articles i assaigs» en llengua anglesa. Sembla que cap d'aquests esforços es va arribar a materialitzar mai, molt probablement perquè tant la proposta de Telushkin com la carta de Straus es remunten a l'època en què Singer començava a mostrar els primers símptomes de demència.

Israel Zamir, l'únic fill de Singer, recorda en les seves memòries sobre el seu pare que el 1986, «l'últim any que encara tenia la ment clara», Singer «continuava fent una pila de plans», que incloïen escriure «un llibre popular infantil sobre les cròniques de la filosofia arreu del món».* Lester Goran, qui va ser el darrer col·laborador literari de Singer, recorda en unes memòries sobre la seva feina amb l'ancià escriptor ídix que aquest període va ser especialment difícil. Goran esmenta les fantasies de Singer que escriuriien junts una «obra mestra» que els faria a tots dos rics. «Singer em va dir un matí que havia arribat el moment en què, finalment, escrivíssim tots dos junts un gran llibre—escriu Goran—. El llibre havia de sondejar la profunditat d'allò que pensava realment [...] Revelaria la seva filosofia genuï-

and New Home—unes memòries publicades per Singer a *Forverts* entre el 1963 i el 1965 com a *Fun der alter un nayer heim*—i el tercer *Literary Meetings, Essays, and Critiques, 1939-1949*.

* Israel Zamir, *Journey to My Father: Isaac Bashevis Singer*, trad. de Barbara Harshav, Nova York, Arcade, 1995, p. 231.

na [...] Seria una obra que canviaria la manera com la gent el veia». * Segons Goran, Singer es va prendre el projecte tan seriosament que va implicar-hi l'antic director regional de Doubleday, Gordon Weel, en un intent de vendre el llibre a les editorials, algunes de les quals van expressar-hi interès. El llibre fins i tot tenia un títol provisional: *God's Fugitives*. L'abril del 1987, mentre esmorzaven, Singer va proposar a Goran que comencessin a escriure el llibre en aquell mateix instant. Amb la intenció d'atansar-li un llapis, Singer li va donar una forquilla. Quan Goran l'hi va fer veure, l'escriptor va dir que estava perdent el cap i va passar al seu col·laborador un altre llapis—aquest cop, el ganivet de la mantega—. Quan Goran va aconseguir finalment un llapis gràcies a l'amabilitat d'una cambrera, Singer va començar a explicar-li el mateix relat de vida que li havia explicat un munt de vegades. Com escriu Goran, «*God's Fugitives* va ser l'últim alè d'allò impossible». ** I una vegada més, els plans de Singer per fer un recull de no-ficció es tornaven a esvaïr.

Al llarg de la seva vida, la carrera nord-americana de Singer va estar dominada tant pels seus principis literaris com pel pragmatisme editorial: quan es presentaven oportunitats, ell les aprofitava, prioritzant les que trobava més factibles. Van ser rares les ocasions en les quals va insistir a publicar una obra que els seus assessors editorials consideraven invendible, com va ser el cas de *The Penitent* (1983), la traducció de la qual es va enllestir deu anys abans de la publicació, i que no va aparèixer fins després que Singer rebés

* Lester Goran, *The Bright Streets of Surfside: The Memoir of a Friendship with Isaac Bashevis Singer*, Kent, Ohio, Kent State University Press, 1994, p. 139.

** *Ibid.*, p. 152.

el premi Nobel.* Però la visió que tenia de la seva carrera literària no sempre coincidia amb els plans del seu editor. En alguns casos, després d'invertir temps i diners a traduir un manuscrit, es va trobar que l'agent o l'editor li suggeria que ho deixés de banda.

Tanmateix, això no va aturar mai l'escriptor: entre el 1955 i el 1988 va publicar deu novel·les, onze reculls de contes i quatre obres autobiogràfiques, a més de divuit llibres infantils. Amb tot, la seva activitat pública només revelava una part de l'obra que produïa en anglès. Al seu arxiu hi ha nombroses novel·les, narracions i memòries, moltes de les quals corregides de la seva pròpia mà, publicables als seus ulls però que, per raons pràctiques, van quedar inèdites. I entre aquests materials curiosament elaborats apareix un petit corpus d'assais: un recull de textos preparats implícitament per Singer, peça a peça, a mesura que feia la tria d'obres per traduir. Aquests assais, al costat d'altres obres inèdites, s'acumulaven a la «cambra del caos» de Singer: un traster on guardava manuscrits, retalls de premsa, quaderns, certificats, diplomes, premis, cartes i molts altres documents i objectes relacionats amb la seva vida literària i personal.

Singer sabia que quan es morís la seva obra quedaria incompleta. El seu fill recorda com, la darrera vegada que el va visitar mentre encara estava lúcida, va entrar a la cambra del caos i va exclamar: «Ai, Déu meu, hauria de viure cent anys més per corregir tots aquests relats, traduir-los a l'anglès i publicar-los!», i és cert que va produir prou material per traduir, editar i publicar llibres durant unes quantes dè-

* Per conèixer la història de la publicació d'aquesta novel·la en ídix i en anglès, vegeu David Stromberg, *Narrative Faith: Dostoevsky, Camus, and Singer*, Newark, Delaware, University of Delaware Press, 2018.

caades més.* El 1993, dos anys després de la seva mort, tots aquests textos van ser adquirits pel Harry Ransom Center, i els assaigs es van enviar, amb tot el material que hi havia a la cambra del caos, a Austin, Texas, on va ser catalogat amb l'ajut de l'ara difunt acadèmic ídix Joseph Sherman. Vaig arribar a l'arxiu de Singer mentre seguia la pista d'un llibret inèdit en ídix que duia per títol «Rebellion and Prayer, or The True Protester» ('Rebel·lió i pregària, o El veritable manifestant'), el qual, segons va dir a *The New York Times*, havia escrit durant l'Holocaust.** Mentre seia a Jerusalem tot examinant la base de dades digital, vaig esbrinar que l'entrada que duia un títol més semblant, «Al veritable manifestant», era el poema en llengua anglesa—escrit al dors d'una carta del seu editor alemany, datada el 13 d'agost del 1980—que ara tanca aquest recull. Finalment vaig arribar a l'arxiu, i allà, escampats entre els seus papers, vaig trobar els seus articles traduïts però no recopilats. Straus havia avançat al seu memoràndum del 1963 que Singer «voldria aplegar un dia en un volum» d'assaigs els seus textos crítics. La tria dels que va voler traduir queda reflectida en aquesta antologia.

Els assaigs de Singer van trobar el seu públic principal al circuit de conferències. I tot i que demanava a traductors i col·laboradors—tant si eren remunerats o reconeguts com

* Zamir, *Journey to My Father*, *op. cit.*, p. 231-232.

** Richard Burgin i Isaac Bashevis Singer, *Conversations with Isaac Bashevis Singer*, Nova York, Doubleday, 1985, p. 52. Per a una anàlisi de l'al·lusió de Singer a aquest assaig a la seva nota d'autor a *The Penitent*, on també manté un debat filosòfic sobre les postures declarades del seu personatge, vegeu David Stromberg, «Rebellion and Creativity: Contextualizing Isaac Bashevis Singer's "Author's Note" to *The Penitent*», *In geveb*, juny del 2016.

si no—que l'ajudessin a redactar els primers esborranys en anglès, s'encarregava personalment de fer-ne la correcció i la revisió. Singer era un traductor experimentat que havia traduït a l'ídix autors com Thomas Mann, Knut Hamsun i Erich Maria Remarque. Malgrat que mai no va admetre obertament haver traduït els seus propis textos a l'anglès, en una conferència sobre el mètode literari que va pronunciar el 1964 va abordar aquest tema. En resposta a una pregunta sobre la traducció, va afirmar: «Abans tenia traductors, però ara m'encarrego jo mateix de fer bona part de la feina. Tradueixo paraula per paraula i tinc un col·laborador que m'ajuda a reformular les frases perquè sonin més genuïnes en anglès. Perquè, en el meu cas, sé les paraules però no domino la sintaxi de la frase en anglès tan bé com una persona nascuda aquí». * Tanmateix, fins i tot aquesta confessió és parcial perquè, com demostren els esborranys dels seus assaigs, els seus esforços literaris abastaven molt més que la traducció. La seva empremta autoral es fa evident als textos mecanografiats, no només per les idees que hi expressa, sinó també en les retallades i correccions que hi fa. Un cop tenia enllestits els esborranys, agafava la ploma i, de pròpia mà, començava a escurçar els textos, retallant, reescrivint i de vegades reestructurant directament en anglès.

Com bona part de la producció literària de Singer, els seus articles llargs es publicaven per parts, cadascuna de les quals s'indicava com a continuació de l'anterior. Però, a diferència de la seva obra de ficció o de memòries, de vegades les parts apareixien amb setmanes de diferència, i als assaigs els mancava l'element narratiu que permetés fixar

* Singer, conferència sobre el mètode literari [enregistrament d'àudio, bobina de so de set polzades], Universitat de Texas a Austin, Harry Ransom Center, 29 de gener del 1964.

el contingut d'un lliurament a l'altre. Això impedia als lectors, en especial a aquells que no seguien *Forverts* amb regularitat, de lligar les peces i comprendre'n l'abast o l'amplitud conceptual. Tal com estaven publicats, aquells articles es rebien—tant per part del gran públic com de la crítica ídix—com a peces de farciment per complir una quota setmanal de text. Fins i tot aquells que seguien de prop l'obra de Singer, inclosos els acadèmics ídixs, tendien a considerar qualsevol text no publicat sota el pseudònim Bashevis com una obra de qualitat literària inferior.* I, com ha suggerit David Neal Miller, els acadèmics ídixs cauen sovint en la temptació «de considerar Segal com un Varshevski menys meticulós, igual que Singer ha caracteritzat Varshavski com un Bashevis menys meticulós», entre altres coses, perquè Singer va perpetuar aquestes distincions.** El que Miller diu de Segal, però, també és vàlid per a Varshevski: «El contrari també és cert»***. Singer va fer servir aquests pseudònims de manera estratègica: li permetien tractar temes diversos sota màscares diferents i, potser encara més significatiu, publicar prolíficament sense que el seu nom figurés per tot el diari. El més important—en relació tant als assaigs com a les obres de ficció i memòries—és que Singer disposava de tots els textos en ídix que va signar amb cadascun d'aquests noms com a material susceptible de traduir-se, editar-se i reescriure's en an-

* Aquesta tendència s'ha estès a les crítiques a l'obra de Singer en dècades posteriors, com per exemple quan Jan Schwarz escriu que «la millor obra de Singer es va publicar amb el nom de Yitskhok Bashevis a revistes i diaris ídixs». *Survivors and Exiles: Yiddish Culture after the Holocaust*, Detroit, Wayne State University Press, 2015, p. 231.

** David Neal Miller, *Fear of Fiction: Narrative Strategies in the Works of Isaac Bashevis Singer*, Albany, Nova York, SUNY Press, 1985, p. 58.

*** *Id.*

glès, per publicar-los sempre com a Isaac Bashevis Singer.

L'escriptor rarament escrivia textos que no es proposés publicar. De fet, el segon lliurament de «¿Qui necessita la literatura?» duia per títol original «Writers Don't Write 'for the Drawer'» ('Els escriptors no escriuen «per al calaix»'), una convicció que va mantenir fins al final de la seva vida. Singer no escrivia per al calaix, i des de principis de la dècada del 1960 fins a gairebé la seva mort, la importància de la seva obra assagística dins del conjunt de la seva producció es va fer encara més evident amb la publicació d'algunes d'aquestes peces en diversos diaris, revistes, opuscles i antologies. I malgrat que al llarg de la seva vida va concedir constantment entrevistes en què resumia moltes de les seves idees, cap font les expressa tan directament com els seus assaigs.* Que no tingués temps de reunir-los en un sol volum només significa que la feina va quedar pendent perquè la fessin altres.

En molts casos, la història de la publicació en ídix d'aquests assaigs, que van aparèixer a *Forverts* amb diversos pseudònims, va afeblir la seva rellevància dins de l'obra de Singer. Els únics assaigs que van rebre atenció de la crítica mentre era viu van ser els que es van publicar a revistes literàries ídixs, però per a la seva trajectòria com a escriptor—o per al marc teòric que impulsava la seva producció literària—no van ser ni més ni menys fonamentals que els textos que es van publicar al diari. L'èmfasi que Singer feia a traduir la seva pròpia obra, per exemple, estava basat en els conceptes i els mètodes d'un autor modern que treballa dins del context de la literatura global. En canvi, els

* Per a un recull de les entrevistes amb Singer, vegeu Isaac Bashevis Singer, *Conversations*, ed. de Grace Farrell, Jackson, Mississipi, University Press of Mississippi, 1992.

membres de la comunitat literària ídix rarament van reconèixer la intencionalitat d'aquests esforços. Això va fer que molts d'ells es mostressin ambivalents davant la seva condició de portaveu no oficial de la literatura ídix als Estats Units, una circumstància tan prominent que Cynthia Ozick la va parodiar a «Envy; or Yiddish in America» (1969).^{*} A més, en centrar les seves publicacions en anglès a la ficció, ell i el seu editor van continuar cultivant la seva imatge de narrador de la vella escola, més que d'escriptor modern amb inclinacions intel·lectuals a la manera d'Albert Camus o Vladimir Nabokov, i promovent el seu personatge de savi universal. Finalment, uns quants crítics que treballaven en l'àmbit dels estudis literaris nord-americans van discutir sobre els temes filosòfics que havien impulsat la seva obra a principis de la dècada del 1960, però la majoria no tenien accés a l'ídix, i això deixava les idees crítiques de l'autor fora de l'abast del material en què podien basar les seves recerques.^{**} Així, la trajectòria acadèmica establerta als anys seixanta va quedar estancada durant dècades, i, fins ara, pocs crítics han tractat seriosament els escrits assagístics de Singer.

Malgrat que la seva figura com a escriptor estava cada cop més vinculada a la seva faceta de narrador, i que les perspectives de publicar un recull d'assaigs s'ajornaven una vegada i una altra en favor de la ficció, Singer no va abando-

* Per a comentaris sobre el relat d'Ozick i el seu lloc dins de la història literària nord-americana, vegeu Leah Garrett, «Cynthia Ozick's 'Envy': A Reconsideration», *Studies in American Jewish Literature*, vol. 24, 2005, p. 60-81, i Kathryn Hellerstein, «The Envy of Yiddish: Cynthia Ozick as Translator», *Studies in American Jewish Literature*, vol. 31, n. 1, 2012, p. 24-47.

** Vegeu especialment els articles aplegats a *Critical Views of Isaac Bashevis Singer* (1969).

nar mai les seves inquietuds intel·lectuals. Després de rebre el premi Nobel de Literatura el 1978, va adquirir una nova autoritat com a escriptor a l'escena mundial i cada cop el convidaven més sovint a fer conferències. En aquest context, va reprendre alguns dels seus assaigs principals, molts dels quals escrits a la dècada del 1960, i els va traduir i revisar per a nous públics. La primavera del 1979, per exemple, la divisió Gallatin de la Universitat de Nova York el va convidar a participar en una sèrie de conferències titulada *The Writer at Work*, i ell va recórrer a un assaig sobre el caràcter de la divinitat i la religió que havia publicat per primer cop el 1966—una commovedora reflexió sobre la naturalesa de la fe moderna, titulada «El meu concepte de la religió»—, el qual va traduir i reescriure en anglès. Al llarg de la seva vida van aparèixer dues versions en anglès d'aquest article. La primera es va publicar a *The New York Times* en forma de passatges de la conferència pronunciada a la Universitat de Nova York, amb el títol «What Is God to Do – Discuss His Book with Every Reader?», i la segona com a opuscle, publicat per la Universitat del Sud-oest de Louisiana com a conferència Flora Levy d'Humanitats del 1980. Però a menys que algú hagués llegit per casualitat la secció A, pàgina 29, de l'edició de divendres de *The New York Times*, o hagués estat a Lafayette el vespre de la conferència, és poc probable que s'haguessin fixat en el seu assaig, que no només ofereix una valuosa aproximació als fonaments intel·lectuals de Singer com a escriptor, sinó que també serveix de testimoni de fe per a qualsevol que maldis per dotar de significat el món modern.

Singer no va tenir mai ocasió de publicar en vida un recull dels seus textos de no-ficció, però els assaigs que va traduir ofereixen als lectors una panoràmica dels temes que el preocupaven com a escriptor, i de com les seves creences

INTRODUCCIÓ

personals sobre les societats i cultures del món van contribuir al desenvolupament de la seva imatge pública. Malgrat que mai va traslladar el conjunt de les seves inquietuds intel·lectuals a la seva faceta de narrador popular, els seus articles posen llum a la trama de conviccions artístiques i tradicions jueves que es troben a la base de la seva ficció. També ofereixen un panorama ampli de les seves postures davant de la sexualitat, el vegetarianisme, el món sobrenatural i l'esperit singular de l'ídix, entre molts altres temes.

Per damunt de tot, com a recull, *Velles veritats, nous clixés* posa de manifest la fe de Singer en la capacitat de la literatura per retratar els moments en què el que creiem que sabem xoca amb allò que escapa a la nostra comprensió.